

Το τέλος της αθωότητας? Νέες τεχνολογίες στην καθημερινότητα των παιδιών

Λίζα Τσαλίκη

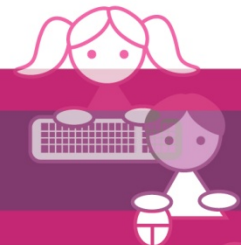
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης
Visiting Research Associate, media@LSE
www.eukidsonline.net

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Το Δίκτυο EU Kids Online

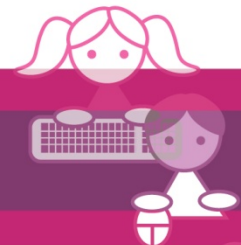
- 21 χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Δανία, Εσθονία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Νορβηγία, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχία)
- 2006-2009
- χρηματοδοτούμενο από το Κοινοτικό Πρόγραμμα *Safer Internet Plus Programme*
- σκοπός: αναγνώριση, σύγκριση και αξιολόγηση της έρευνας για τις εμπειρίες των παιδιών στο διαδίκτυο σε ευρωπαϊκό επίπεδο

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Χαρτογράφηση της έρευνας, post 2000

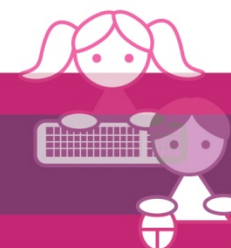
- Τράπεζα πληροφοριών για την εμπειρική έρευνα στην Ευρώπη σχετικά με παιδιά και διαδίκτυο
- Ιούνιος 2009: 390 έρευνες σε 21 χώρες

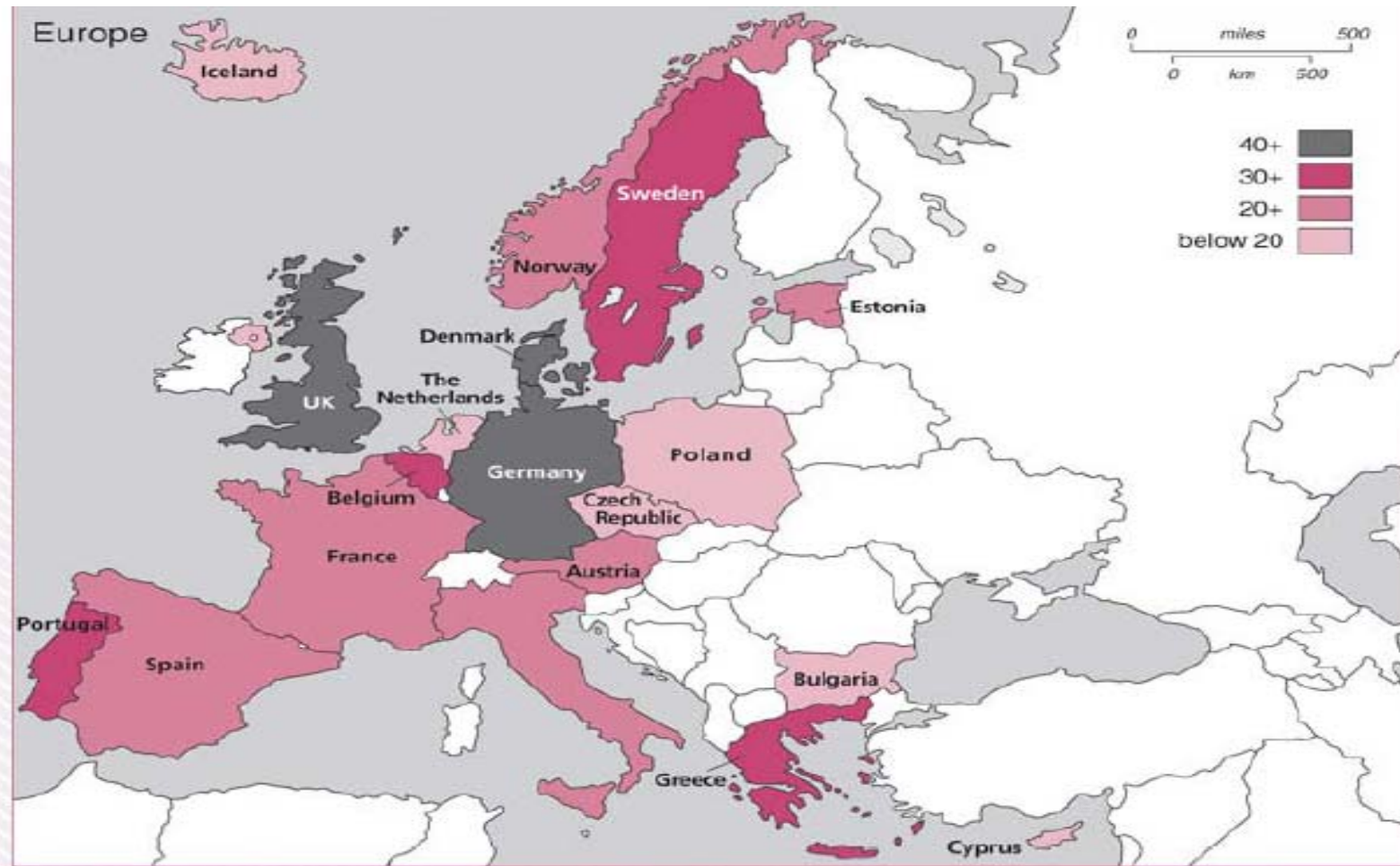
European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

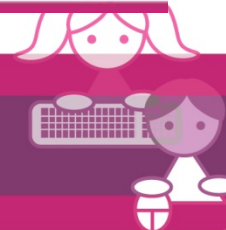
Χάρτης μελετών

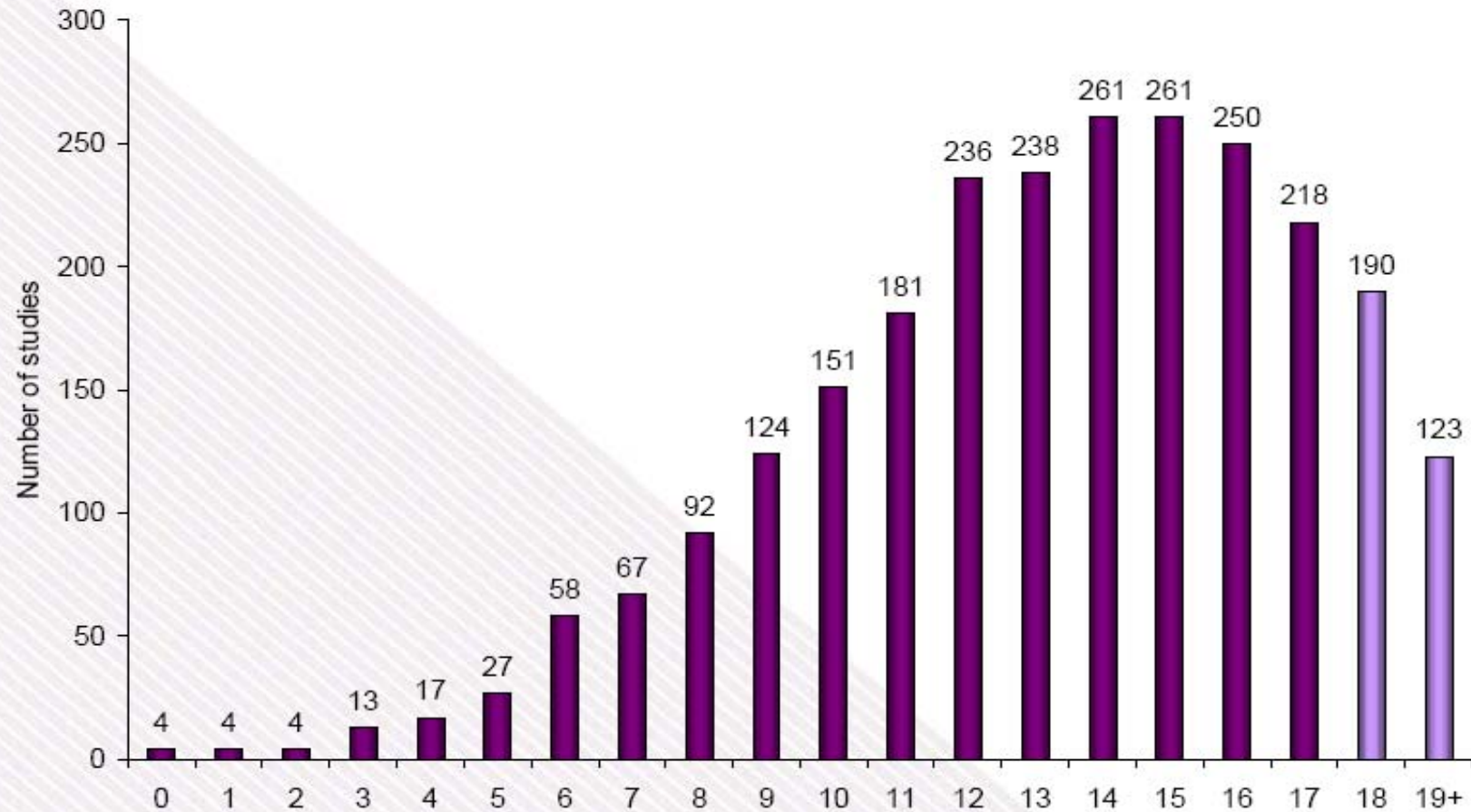
European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Αριθμός μελετών ανά ηλικία

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Θέματα και κενά έρευνας

- Θέματα που έχουν μελετηθεί περισσότερο σχετικά με online εμπειρίες παιδιών: χρήση, πρόσβαση, ενδιαφέροντα, δραστηριότητες
- Λίγη έρευνα σε νέες χρήσεις: blogging, podcasting
- Λίγη έρευνα γιατί κάποια παιδιά δεν έχουν πρόσβαση
- Λίγη έρευνα σε αλφαριθμητισμό των μέσων: ερμηνεία, δημιουργία, κριτική online περιεχομένου
- Λίγη έρευνα για εμπειρίες γονέων και το πώς οι γονείς ελέγχουν τη χρήση των παιδιών τους

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Κενά έρευνας σχετικά με κινδύνους

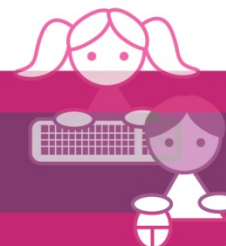
- Δεν ξέρουμε αρκετά γιατί τα παιδιά παίρνουν ρίσκα
- Δεν ξέρουμε αρκετά για τις στρατηγικές αντιμετώπισης (coping strategies) των παιδιών, ή για το πόσο επιτυχείς είναι
- Δεν ξέρουμε αρκετά για τις κοινωνικές επιπτώσεις της ριψοκίνδυνης συμπεριφοράς των παιδιών

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Προτάσεις: γενικά

Υπάρχει μεγάλη ανάγκη για περισσότερη έρευνα σε:

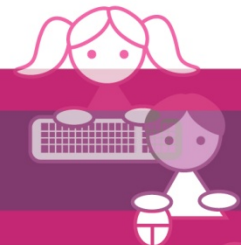
- Μικρότερα παιδιά
- Νέες εφαρμογές, νέες πλατφόρμες, πχ. Web 2.0
- Πολιτική συμμετοχή
- Ερμηνεία και αξιολόγηση του διαδικτυακού περιεχομένου (σημαντικά για media literacy)
- Δημιουργία περιεχομένου (σημαντικό για ταυτότητα, έκφραση, δημιουργικότητα παιδιών)

European Commission
Information Society and Media

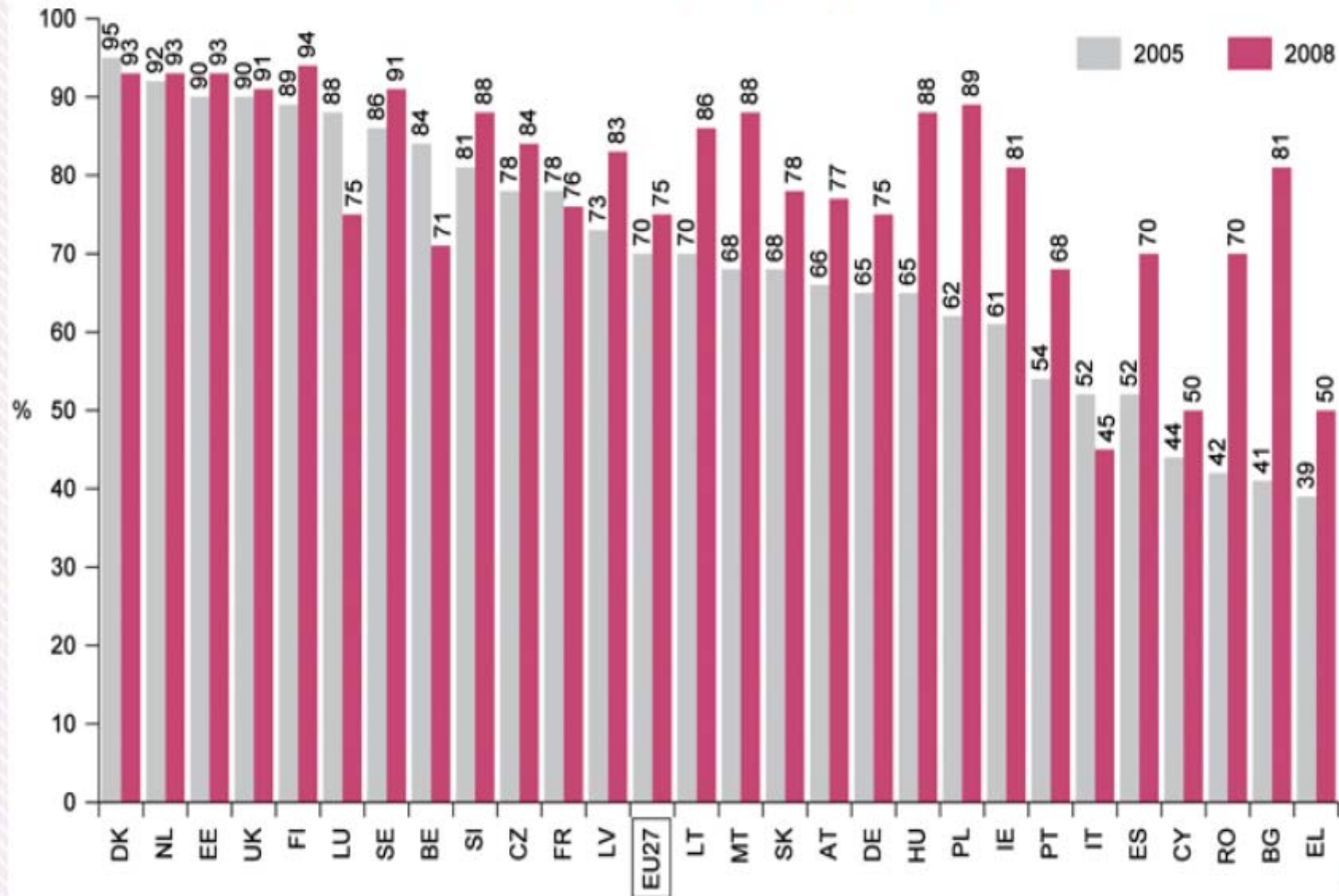

EU Kids Online

EU children online (in %, 6-17 years; source Eurobarometer 2005/08)

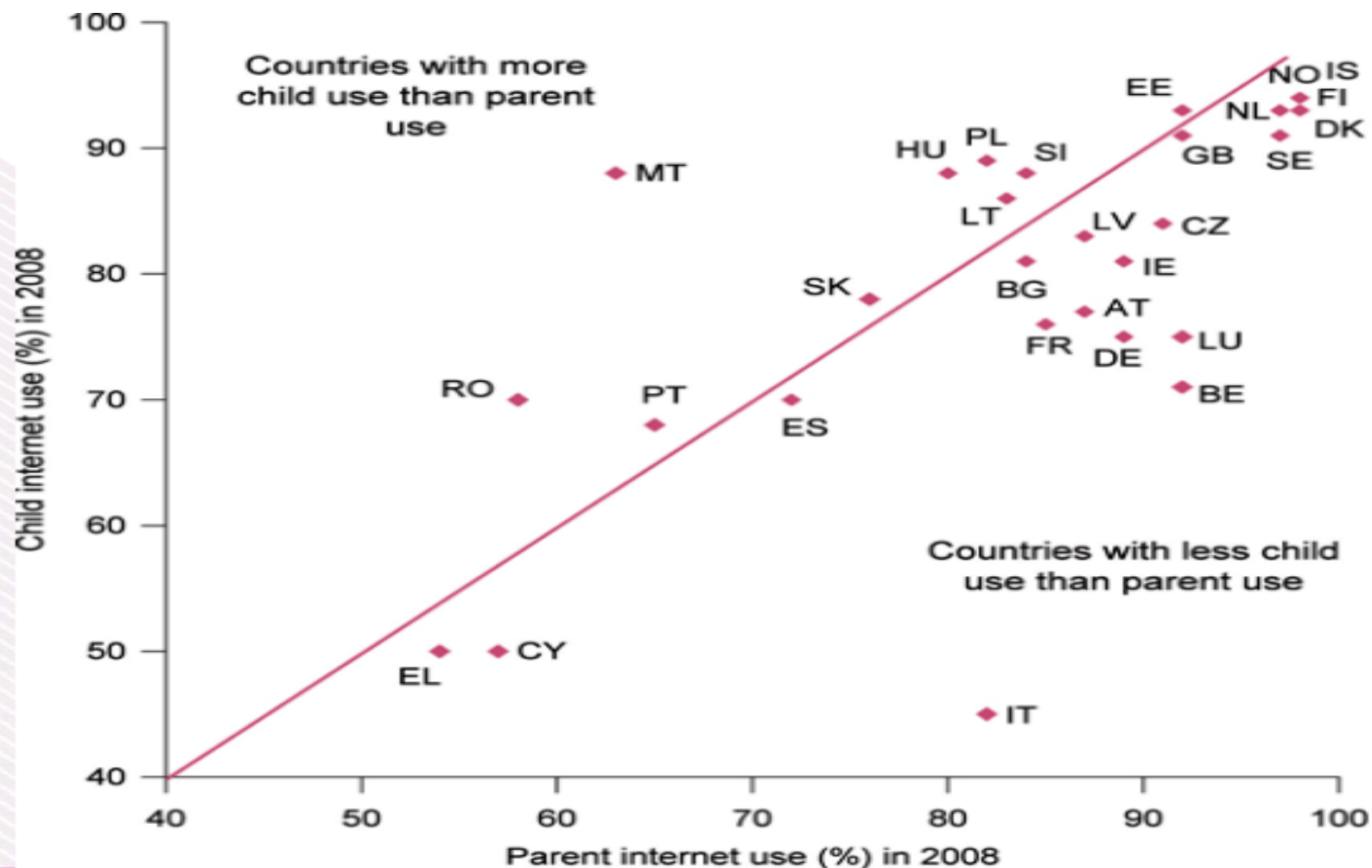
European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

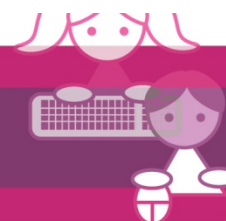
Παιδιά και γονείς στο διαδίκτυο

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Βασικά ερευνητικά αποτελέσματα

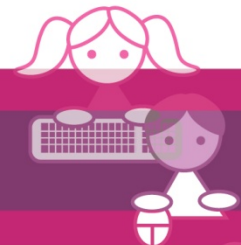
- Σε όλη την Ευρώπη, χρήση του διαδικτύου από παιδιά αυξάνεται ολοένα. Η πιο θεαματική αύξηση,
- στις μικρότερες ηλικίες: 60% των παιδιών ηλικίας 6-10 ήταν online το 2008
- στις χώρες που πρόσφατα εντάχθηκαν στην Ε.Ε.
- στους γονείς.

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Βασικά ερευνητικά αποτελέσματα

- Ανισότητες φύλου στη χρήση εξαφανίζονται, αλλά κοινωνικο -οικονομικές ανισότητες παραμένουν
- Υπάρχουν διαφορές φύλου σε σχέση με τον κίνδυνο:
  - **αγόρια** τείνουν να συναντήσουν (ή να δημιουργήσουν) κινδύνους συμπεριφοράς (conduct risks)
  - **κορίτσια** αντιμετωπίζουν κυρίως κινδύνους που σχετίζονται με περιεχόμενο και επαφή (content, contact risks)
- Θετική συσχέτιση ανάμεσα σε χρήση και κίνδυνο: οι Βόρειες χώρες τείνουν να είναι 'υψηλής χρήσης, υψηλού κινδύνου', οι Νότιες 'χαμηλής χρήσης, χαμηλού κινδύνου', και οι Ανατολικές 'νέας χρήσης, νέων κινδύνων'

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Ιεράρχηση κινδύνων στην Ευρώπη

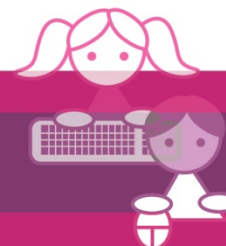
- Αποκάλυψη προσωπικών στοιχείων (περίπου 50%)
- Το να δουν διαδικτυακή πορνογραφία (περίπου 40%)
- Το να δουν βίαιο ή μισητό περιεχόμενο (περίπου 30%)
- Το να υποστούν e-παρενόχληση (cyber bullying), και να λάβουν ανεπιθύμητα σεξουαλικά σχόλια (περίπου 20%)
- Το να συναντήσουν μια online επαφή, offline (10%)

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

1. E-inclusion (ηλεκτρονική ένταξη) σε σπίτι και σχολείο:

Για πιο αποτελεσματική ψηφιακή ενσωμάτωση=> εκπαίδευση στα μέσα (media education) βασικό συστατικό σχολικού προγράμματος

2. (η χρήση του διαδικτύου ως) Δικαίωμα των παιδιών:

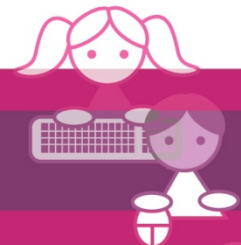
Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Παιδιών
(ελεύθερη έκφραση, προστασία ιδιωτικότητας)

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

3. Εξισορρόπηση ευκαιριών και κινδύνων:

μείωση κινδύνων σημαίνει και μείωση ευκαιριών. Λύση: εν μέρει, μέτρα αφύπνισης και ψηφιακού αλφαριθμητισμού, εν μέρει, σωστός σχεδιασμός ιστοσελίδων και υπηρεσιών υποστήριξης. Έρευνα για στρατηγικές αντιμετώπισης (copying strategies).

4. Θετικό διαδικτυακό περιεχόμενο:

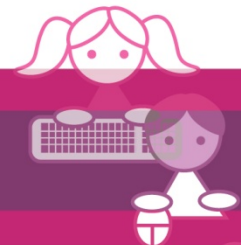
και ωφελεί ανάπτυξη παιδιών, και περιορίζει κινδύνους. Προτείνεται άμεση παροχή (από δημόσιους παρά ιδιωτικούς φορείς)

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

5. Προτεραιότητες αφύπνισης:

σε κρατικό επίπεδο, σε:

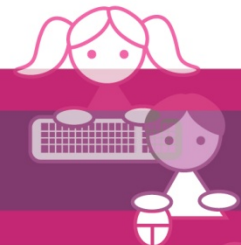
- Χώρες που, μετά από σχετική έρευνα, θεωρούνται ‘υψηλού κινδύνου’ (Εσθονία, Ολλανδία, Νορβηγία, Πολωνία Σλοβενία, Βρετανία)
- Χώρες που υιοθέτησαν πρόσφατα και γρήγορα το διαδίκτυο, όπου η πρόσβαση ξεπερνά τις ψηφιακές δεξιότητες και την πολιτισμική προσαρμογή (Βουλγαρία, Εσθονία, **Ελλάδα**, Πολωνία, Πορτογαλία) και
- Χώρες όπου η χρήση των παιδιών ξεπερνά τη χρήση των γονέων (Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Ρουμανία).

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

σε ατομικό επίπεδο: προτεραιότητα η αφύπνιση μικρών παιδιών.

6. 'Ευάλωτα' παιδιά:

πολύ μικρή γνώση τι ακριβώς κάνει κάποια παιδιά ευάλωτα. Αποτέλεσμα, blanket policies 'σκεπάζουν' όλα τα παιδιά ανεξεραίτως.

η παιδική θυματοποίηση (vulnerability) = προτεραιότητα για Safer Internet Programme.

7. Γονικές ευθύνες:

η γονική ανησυχία για παιδική χρήση μειώνεται όταν και οι γονείς = χρήστες.

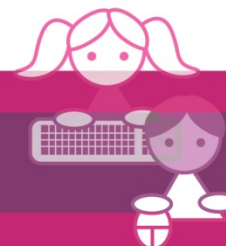
χρήσιμο: γονικό portal

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

8. Αλφαριθμητισμός των μέσων:

αυξανόμενες προσπάθειες αλφαριθμητισμού των μέσων θα βοηθήσουν τη διαδικασία μεγιστοποίησης ευκαιριών και περιορισμού κινδύνων.

9. Αυτο-ρύθμιση και συν-ρύθμιση:

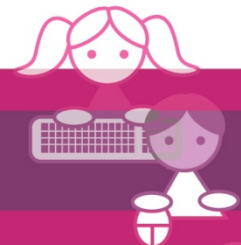
αναλογία διαδικτυακής ασφάλειας με οδική ασφάλεια: 'δουλεύει' αποτελεσματικά μόνο αν το διαδικτυακό περιβάλλον είναι ήδη ρυθμισμένο

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

Για περισσότερα:

European Commission
Information Society and Media

EU Kids Online

